

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 116/2012-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. decembra 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti doc. Ing. P. O., CSc., B., zastúpeného advokátkou JUDr. E. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 17/2007 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 18 C 115/2000) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo doc. Ing. P. O., CSc., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 17/2007 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 18 C 115/2000) porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 17/2007 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Doc. Ing. P. O., CSc., priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť doc. Ing. P. O., CSc., trovy právneho zastúpenia v sume 323,50 € (slovom tristodvadsaťtri eur a päťdesiat centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. E. B., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. februára 2012 doručená sťažnosť doc. Ing. P. O., CSc., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. E. B., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 17/2007 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 18 C 115/2000).

Sťažovateľ sa domáhal ochrany svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy v namietanom konaní (v tom čase vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 115/2000) už svojou skoršou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. januára 2006, ktorá bola uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 283/06-23

z 5. septembra 2006 odmietnutá. Predmetná skoršia sťažnosť bola ústavnému súdu doručená v deň právoplatnosti rozsudku okresného súdu č. k. 18 C 115/00-225 z 21. decembra 2004 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 155/05-300 z 25. októbra 2005 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Ako z obsahu sťažnosti vyplýva, v konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky bol rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 16/2006 z 26. apríla 2007 zrušený rozsudok okresného súdu a rozsudok krajského súdu a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie (konanie bolo okresným súdom po vrátení veci vedené pod sp. zn. 18 C 17/2007).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Po rozhodnutí Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 283/06-23 zo dňa 5. 9. 2006 dochádzalo v konaní vedenom u porušovateľa pod sp. zn. 18 C 17/2007 (predtým sp. zn. 18 C 115/2000 k neustálym prieťahom v konaní, ktoré trvajú dodnes a postupom porušovateľa bolo porušené aj právo sťažovateľa na súdnu ochranu.

Sťažovateľ sa žalobou porušovateľovi 2. 8. 2000 domáhal, aby súd zaviazal odporcu v 2. Rade, resp. oboch odporcov zaplatiť mu sumu 2 000 000 Sk a doplnkovú poistnú sumu, ako aj úrok z omeškania a trovy konania. Vec bola zaevidovaná u porušovateľa pod sp. zn. 18 C 115/2000.

Po viacerých vyjadreniach účastníkov konania, porušovateľ vyrubil z alternatívneho petitu nesprávne ďalší súdny poplatok a teda nesprávne zastavil konanie o alternatívnom petite takmer dva roky po podaní návrhu pre nezaplatenie súdneho poplatku. Sťažovateľ bol nútený podať odvolanie, na základe ktorého Krajský súd Bratislava zastavujúce uznesenie porušovateľa zrušil.

Následne sa sťažovateľ podaniami zo dňa 02. 04. 2003, 03. 09. 2003, 14. 04. 2004, 09. 06. 2004, domáhal toho, aby súd štyri roky po podaní návrhu konečne vytyčil pojednávanie. Porušovateľ po týchto intervenciách začal vytyčovať pojednávania a 21. 12. 2004 vo veci rozhodol.

Po podanom odvolaní navrhovateľa rozhodol vo veci Krajský súd Bratislava dňa 25. 10. 2005 rozsudkom sp. zn. 5 Co 155/05-300, ktorým krajský súd Bratislava potvrdil napadnutý rozsudok porušovateľa sp. zn. 18 C 115/00-225 zo dňa 21. 12. 2004.

Voči tomuto rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ mimoriadne dovolanie, ktorému generálny prokurátor vyhovel a následne Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 3 M Cdo 16/2006 zo dňa 26. 4. 2007 zrušil oba rozsudky, t. j. rozsudok krajského súdu i rozsudok porušovateľa a vec vrátil na ďalšie konanie.

Toto rozhodnutie bolo doručené právnej zástupkyňi sťažovateľa dňa 14. 5. 2007. Porušovateľ sa následne dopustil prieťahov v konaní, keď vytýčil vo veci pojednávanie až po 9 mesiacoch vo februári 2008 a v máji 2008 vyniesol rozsudok sp. zn. 18 C/17/2007-419, ktorým opäť návrh zamietol.

Voči tomuto rozhodnutiu porušovateľa podal sťažovateľ odvolanie dňa 11. 7. 2008. Po podanom odvolaní porušovateľ výzvou zo dňa 12. 8. 2008 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na začatie konania?!?!

Týmto postupom opäť došlo len k prieťahom v konaní, lebo na výzvu musel reagovať sťažovateľ tým, že súdu oznámil, že súdny poplatok za návrh zaplatil sťažovateľ pred 8 rokmi a porušovateľ medzičasom nesprávne vyrubil súdny poplatok z alternatívneho petitu a predmetnou výzvou zo dňa 12. 08. 2008 sa domáha zaplatenia poplatku za návrh, pričom evidentne porušovateľ má na mysli poplatok za odvolanie, ktorý tak isto nie je možné vyrubiť, nakoľko podľa zákona o súdnych poplatkoch sa poplatok neplatí, ak bol pôvodný rozsudok zrušený po podanom dovolaní. Súčasne sťažovateľ žiadal o písomné stanovisko, ako je možné, že dochádza k toľkým pochybeniach súdu, keďže sa nejednalo o prvé zlé vyrubenie poplatku v tomto konaní. Na tento prípis sa porušovateľ ani len neunúval sťažovateľovi odpovedať.

O odvolaní sťažovateľa vo veci samej rozhodol Krajský súd Bratislava dňa 19. 11. 2009 uznesením sp. zn. 6 Co 283/08-482, ktorým rozhodnutie porušovateľa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Spis bol vrátený porušovateľovi dňa 15. 12. 2009 s tým, že porušovateľ zašle rozhodnutie účastníkom konania. Keď ani vyše tri mesiace po rozhodnutí krajského súdu nebol doručený rozsudok sťažovateľovi, jeho právna zástupkyňa podala dňa 24. 2. 2010 sťažnosť do rúk predsedu porušovateľa. Táto bola vyhodnotená ako nedôvodná (!!!) pre údajné zisťovanie adresy právneho zástupcu sťažovateľa. Toto stanovisko predsedu

porušovateľa považoval sťažovateľ za nepochopiteľné, pretože svoju adresu – zmenu riadne a včas oznámil porušovateľovi, o čom svedčí aj fakt, že sám porušovateľ komunikoval písomne s právnou zástupkyňou sťažovateľa už v septembri 2008 (teda viac ako rok pred rozhodnutím krajského súdu), pričom uvádzal na písomnej korešpondencii už novú adresu.

Sťažovateľ odpoveď porušovateľa na sťažnosť za daných okolností nemohol akceptovať a svoju nespokojnosť s vybavením sťažnosti vyjadril tým, že adresoval dňa 9. 3. 2010 ďalšiu sťažnosť do rúk predsedu krajského súdu, ktorý ju listom zo dňa 15. 4. 2010 vyhodnotil ako čiastočne dôvodnú. Uvádzam, že rozsudok krajského súdu bol doručený právnej zástupkyňi sťažovateľa dňa 1. 3. 2010, t. j. dva a pol mesiace po tom, čo bol spis vrátený porušovateľovi z krajského súdu, čo nemožno hodnotiť inak ako prietahy v konaní...

Porušovateľ vo veci vytýčil termín pojednávania na 20. 6. 2010, následne na 12. 10. a 14. 12. 2010 a na pojednávaní dňa 3. 3. 2011 vyniesol rozsudok sp. zn. 18 C/17/2007-653, ktorým zaviazal žalovaného v 2. rade na úhradu tam uvedenej istiny a zaviazal opäť sťažovateľa na úhradu súdneho poplatku za odvolanie!!!!, žalovaného v 1. rade zaviazal na úhradu 5 100,54 Eur a vo zvyšku žalobu voči žalovanému v 1. rade zamietol. Sťažovateľ dňa 12. 04. 2011 podal žiadosť o opravu a doplnenie rozhodnutia, nakoľko bol toho názoru, že porušovateľ opomenul rozhodnúť v časti 5 100,54 Eur a úroku voči odporcovi v 2. rade. Zároveň v ten istý deň podal i odvolanie voči tam uvedeným výrokom rozhodnutia. Sťažovateľ po podanej žiadosti o opravu a doplnenie vyššie uvedeného rozhodnutia očakával, že súd jeho žiadosti vyhovie. Namiesto toho porušovateľ v rozhodnutej veci vytýčil na deň 09. 06. 2011 pojednávanie...

súdy... toľkokrát pochybili, nehovoriac o tom, že pochybili v tak bazálnom úkone, ako vyrubenie súdneho poplatku a to niekoľkokrát za sebou, pričom vrchol postupu pri vyrubovaní súdneho poplatku bol vlastne posledný rozsudok porušovateľa zo dňa 03. 03. 2011, keď úspešného sťažovateľa, ktorý vznik sporu nezavinil, zaviazal opäť na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie, pričom zo súdneho spisu vyplýva, že poplatok za odvolanie sťažovateľ zaplatil a zo zákona o súdnych poplatkoch vyplýva, že poplatok za odvolanie sťažovateľ neuhrádza, ak bol pôvodný rozsudok zrušený po podanom dovolaní...

Porušovateľ, ako som vyššie uviedla, po rozhodnutí vo veci dňa 9. 6. 2011 porušovateľ rozhodol o návrhu sťažovateľa na opravu rozhodnutia a vyniesol doplniaci rozsudok sp. zn. 18 C/17/2007-694. Tento bol doručený právnej zástupkyňi sťažovateľa dňa 24. 06. 2011. Porušovateľovi trvalo takmer dva mesiace, kým rozhodol o návrhu sťažovateľa na opravu, resp. doplnenie rozhodnutia a ešte k tomu o tom porušovateľ rozhodoval na pojednávaní, ktoré bolo vytýčené po tom, čo porušovateľ už vo veci rozhodol. K ďalším prieťahom došlo tým, že aj toto rozhodnutie porušovateľa zo dňa 09. 06. 2011 obsahovalo množstvo formálnych chýb – nesprávne označenie odporcov i právnej zástupkyne navrhovateľa a preto sťažovateľ podal dňa 29. 06. 2011 ďalšiu žiadosť o opravu rozhodnutia a zároveň ten istý deň podal i odvolanie voči dopĺňajúcemu rozsudku. O tejto žiadosti sťažovateľa rozhodol porušovateľ uznesením sp. zn. 18 C/17/2007-704 zo dňa 05. 10. 2011, t. j. po viac ako troch mesiacoch odo dňa žiadosti sťažovateľa na opravu rozhodnutia. Spolu s týmto uznesením boli sťažovateľovi doručené i odvolania odporcov voči rozsudku porušovateľa zo dňa 03. 03. 2011. Uvádzam, že tieto odvolania doručili odporcovia porušovateľovi 6. 4. 2011 a 7. 4. 2011 a porušovateľovi trvalo viac ako pol roka, kým ich doručil právnej zástupkyňi sťažovateľa na vyjadrenie.

V novembri 2011 sa právna zástupkyňa sťažovateľa informovala, či už spis bol postúpený na odvolací súd, a bolo jej oznámené, že sa tak ešte nestalo. Preto listom zo dňa 14. 11. 2011 (ktorý bol doručený porušovateľovi osobne dňa 23. 11. 2011) podala sťažnosť na prieťahy v konaní. Na túto sťažnosť jej predsedníčka porušovateľa prípisom zo dňa 20. 12. 2011 oznámila, že predlžuje lehotu na vybavenie sťažnosti do 20. 03. 2012, nakoľko sa spis nachádza na krajskom súde.

Toto konanie porušovateľa považuje sťažovateľ za ďalšie už priam neúnosné a nepochopiteľné prieťahy v konaní... nakoľko sa podanou sťažnosťou domáhal zriadenia nápravy a postúpenia spisu na odvolací súd a porušovateľ miesto toho oznámi, že predlžuje lehotu na vybavenie sťažnosti, lebo sa spis nachádza na krajskom súde... Vo svojom prípise o predĺžení lehoty totiž porušovateľ uvádza, že sťažnosť bola doručená súdu 30. 11. 2011, pričom sťažnosť bola preukázateľne doručená už o týždeň skôr (kópiu sťažnosti prikladám). Ďalej porušovateľ nerešpektujúc zákon č. 757/2004 Z. z. predĺžil lehotu na vybavenie sťažnosti do 20.03.2012 v zmysle § 65 ods. 2 cit. zákona, hoci práve toto ustanovenie hovorí

o tom, že sťažnosť musí byť vybavená najneskôr do 3 mesiacov od jej doručenia, t. j. do 23. 02. 2012...

spis sa nachádza na krajskom súde od 2. 12. 2011, teda porušovateľ ho tam evidentne postúpil po podanej sťažnosti ... Sťažovateľ po 12 rokoch súdneho sporu, ktorého výsledok je stále v nedohľadne už úplne stratil dôveru v rozhodovaciu činnosť súdov, porušovateľa, je absolútne znechutený a neúmerne dlho sa ťahajúci súdny spor zanechal vážne dôsledky i na zdravotnom stave sťažovateľa. Preto požaduje i nemajetkovú ujmu vo výške 100.000 Eur...“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 17/2007 (predtým 18 C 115/2000) porušil základné právo Doc. Ing. P. O. CSc. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...

Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 17/2007 (predtým 18 C 115/2000) porušil základné právo Doc. Ing. P. O. CSc. podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky na súdnu ochranu...

Okresnému súdu Bratislava I. sa zakazuje... pokračovať v porušovaní práva Doc. Ing. P. O. CSc. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov v konaní 18 C 17/2007 (predtým 18 C 115/2000) a prikazuje sa mu, aby v tejto veci konal bez zbytočných prietáhov...

Doc. Ing. P. O. Csc. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000 Eur...

Porušovateľ je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 323,52 €... k rukám advokátky JUDr. E. B., a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa uznesením č. k. I. ÚS 116/2012-11 zo 7. marca 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3255/2012 z 21. júna 2012, v ktorom podrobne zhrnul doterajší priebeh konania a uviedol: „S poukazom na jednotlivé úkony vykonané v predmetnom konaní musím konštatovať, že dané konanie je poznačené prietiahmi objektívneho charakteru. V prípade, že Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietahov v konaní. S poukazom na uvedené objektívne dôvody, za ktorých došlo k prietahu v konaní prosím Ústavný súd Slovenskej republiky, aby uvedené skutočnosti pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy a nepriznal mu finančné zadosťučinenie v plnej výške.

Konečné rozhodnutie ponechávam na zváženie Ústavnému súdu Slovenskej republiky.“

Okresný súd vo vyjadrení z 21. júna 2012 a právna zástupkyňa sťažovateľa v písomnom vyjadrení z 19. októbra 2012 ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť

pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj s'ťažnosť s'ťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitost' veci, predmetom posudzovaného konania vedeného okresným súdom je konanie o návrhu s'ťažovateľa doručenom okresnému súdu 2. augusta 2000, ktorým sa domáha zaplata sumy 2 153 659 Sk s príslušenstvom z titulu nárokov z poisťného vzťahu. Žaloby tohto typu tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v posudzovanom konaní vedenom okresným súdom nezistil žiadne okolnosti, ktorými by s'ťažovateľ mohol prispieť k vzniku priet'ahov v posudzovanom konaní.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd sa oboznámil s doterajším priebehom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 18 C 17/2007 (pôvodne vedeného pod sp. zn. 18 C 115/2000) z obsahu sťažnosti a jej príloh a chronológie úkonov okresného súdu predloženej vo vyjadrení okresného súdu a zistil, že konanie sa vo veci začalo 2. augusta 2000 na základe žaloby podanej sťažovateľom ako navrhovateľom.

Okresný súd rozsudkom z 21. decembra 2004 zamietol návrh sťažovateľa a odvolací súd rozsudkom z 25. októbra 2005 potvrdil tento rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu. Predmetný rozsudok okresného súdu, ako aj potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu boli zrušené dovolacím súdom v konaní o mimoriadnom dovolaní a vec bola 18. mája 2007 vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

Vec bola prerokovaná okresným súdom v období od 2. augusta 2000 do 13. mája 2005, t. j. v trvaní štyroch rokov a deviatich mesiacov, a následne bola predmetom odvolacieho a dovolacieho konania v období od 13. mája 2005 do 18. mája 2007, t. j. v trvaní dvoch rokov.

Okresný súd po rozhodnutí dovolacieho súdu opätovne prerokovával vec počnúc od 18. mája 2007 a vo veci druhýkrát meritórne rozhodol rozsudkom z 15. mája 2008, ktorým opätovne zamietol návrh sťažovateľa. Rozsudok okresného súdu z 15. mája 2008 zrušil odvolací súd rozsudkom z 19. novembra 2009 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Spis sa nachádzal na odvolacom súde od 7. novembra 2008 do 15. decembra 2009, t. j. viac ako jeden rok. Okresný súd tretíkrát meritórne rozhodol rozsudkom z 3. marca 2011 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 9. júna 2011 a dopĺňacím rozsudkom z 5. októbra 2010. Tretie meritórne rozhodnutie okresného súdu bolo napadnuté odvolaniami účastníkov konania a spis bol 2. decembra 2012 predložený odvolaciemu súdu.

Z uvedeného vyplýva, že posudzované konanie okresného súdu, ktoré trvá viac ako dvanásť rokov (a z celkovej dĺžky konania tri roky vo veci rozhodoval odvolací súd a dovolací súd) a nie je právoplatne skončené, sa ako celok vyznačuje neefektívnou činnosťou okresného súdu. Ústavný súd preto uzatvára, že vzhľadom na celkovú dĺžku

konania aj bez hodnotenia jednotlivých úkonov okresného súdu možno konštatovať, že v posudzovanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal aj porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy s poukazom na opakované nesprávne procesné postupy a rozhodnutia okresného súdu v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 18 C 17/2007 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 18 C 115/2000).

Ústavný súd konštatuje, že argumentácia sťažovateľa o namietanom porušení jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nebola spôsobilá na ustálenie aj porušenia označeného základného práva okresným súdom. Ústavný súd zdôrazňuje, že v súlade so zásadou subsidiarity poskytnutie ochrany označenému základnému právu primárne patrí do právomoci všeobecných súdov v ich inštačnom postupe, kde je dosiaľ v posudzovanom konaní, ktoré nie je právoplatne skončené, vytvorený priestor na zabezpečenie dôslednej ochrany týchto práv. Ústavný súd preto sťažnosti sťažovateľa v časti namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy nevyhovet.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Ústavný súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde a prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez priet'ahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 € z dôvodov uvedených v sťažnosti poukazujúc najmä na dlhotrvajúcu právnu neistotu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd považoval priznanie sumy 3 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na celkovú dobu posudzovaného súdneho konania

a jeho priebeh a na mieru zavinenia okresného súdu na vzniknutých priet'ahoch v posudzovanom konaní.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2012 (prevzatie a príprava zastupovania, doplnenie sťažnosti). Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 1/6 z výpočtového základu, čo predstavuje za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 127,16 € a 7,63 € režijný paušál, teda spolu za dva úkony 269,58 € spolu s 20 % daňou z pridanej hodnoty v sume 53,916 €, spolu 323,50 €. Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný vyplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2012